

Вергилијева поезија и поетика

Врста и ниво студија: основне академске, 2. семестар

Наставник: др Јелена Пилиповић, редовни професор

Број ЕСПБ: 3

Статус предмета: изборни предмет, све групе

Циљ предмета

Циљ предмета је да омогући основни ниво општих и посебних знања из области вергилијанистике. Стицање знања се одвија у три аспекта: интертекстуалном, књижевнотеоријском и херменеутичко-естетском. У интертекстуалном погледу, циљ предмета је сагледавање сложених и динамичних односа Вергилијевог опуса и великог броја поетских, дидактичких, филозофских и историографских текстова хеленске, хеленистичке и римске традиције. У књижевнотеоријском погледу, циљ предмета је упознавање са поетичким, структуралним и жанровским особеностима *Еклога*, *Георгика* и *Енеиде* понаособ, као и упознавање са Вергилијевим самосвојним стваралачким поступком у целини. У херменеутичко-естетском погледу, циљ предмета је стицање способности да се сагледа вредност Вергилијеве поетске визије и да се препознају естетске вредности које су условиле њен огроман значај за европску културу.

Исход предмета

По одслушаном предмету студенти ће стећи знања и способности потребне да се анализирају основне одлике Вергилијеве поетике, као и сва три његова дела појединачно песника, у њиховом интертекстуалном и интердисциплинарном аспекту. Такође ће стећи способност да *Еклоге*, *Георгике* и *Енеиду* тумаче у широком спектру значења и да их доведу у везу са разним културолошким феноменима потоњих епоха.

Начин оцењивања:

- похађање наставе: до 10 поена
- учешће на часу: до 20 поена
- усмени испит: до 70 поена

Оквирни план наставе

1. Опште поетичке и естетичке одреднице Вергилијевог стваралаштва: полисемичност, имперсоналност, еклектичност; целина и повезаност Вергилијевог опуса; интертекстуалност и интердисциплинарност;
2. *Еклоге* - значај александријске поезије, Теокрит и идила; превазилажење александријске поетике малог; уплив епикурејства, платонизма и других филозофских школа; феномен учене поезије;
3. *Еклоге* – пирамидална структура збирке; конструкт Аркадије;
4. Анализа Прве и Девете еклоге – мотив изгнанства, уплив историјско-политичког; фигура идеалног владара; топос *locus amoenus*;
5. Анализа Друге и Осме еклоге – мотив љубави као бола; однос према еротопатској традицији – Теокритова Једанаеста идила; филозофски контекст –
6. Анализа Четврте еклоге – фигура Сибиле и културолошки значај Сибилинских књига; интертекстуални аспект: мотив Златног доба у поезији (Хесиод); мотив реверзибилности времена у филозофији (Емпедокле, Платон); историјско-политички контекст; особености вергилијевског новог Златног доба;
7. Анализа Шесте еклоге – фигура Силена: теолошки и интертекстуални аспект; мотив космогоније – филозофски ослонци; еротопатски митови; свемоћ поезије;
8. Анализа Пете и Десете еклоге – мотив смрти и обоготворења; интрафикционална визија песника и функција поезије;
9. *Георгике* - традиција дидактичке поезије; трансформација дидактичког модела; опште структура дела;
10. *Георгике* - анализа Четвртог певања; држава пчела и мисао о идеалној држави; фигура Орфеја;
11. *Енеида* – интертекстуална мапа: хеленски и римски прототекстови; однос према Хомеру и псеудохомерска поетика; идеолошко-политички аспект;
12. Анализа Првог и Другог певања; предестинација и концепт фатума;
13. Анализа Четвртог певања; интертекстуална традиција – Еурипид, Катул...; мотив љубави као бола и Вергилијев разговор са самим собом;
14. Анализа Шестог певања – филозофски извори; трансформација катабазе као епског мотива;
15. Анализа сегмената Седмог, Осмог и Дванаестог певања; однос према стоичкој теорији страсти; Рим као идеолошко-поетски контрукт.

Примарна литература

Публије Вергилије Марон. *Еклоге* – у целости, превод Јелена Пилиповић

Публије Вергилије Марон. *Георгике* – избор из дела

Публије Вергилије Марон. *Енеида* – у целости, превод и предговор Марјанца Пакиж

Марко Тулије Цицерон. *Сципионов сан* – сегмент трактата *Држава*. Више превода.

Секундарна литература

Милан Будимир – Мирон Флашар. *Преглед римске књижевности. De auctoribus romanis*. Више издања.

Јелена Пилиповић. 2020. *Врт од слова. Платонова мисао и Вергилијева идилична поезија*. Београд.

Драгослав Срејовић - Александрина Цермановић-Кузмановић. *Речник грчке и римске митологије*. Више издања.

Марко Јуван. 2013. *Интертекстуалност*. Нови Сад.

Фредерик Коплстон. *Историја филозофије – Грчка и Рим. (више издања)*

Ернст Роберт Курцијус. 1996. *Европска књижевност и латински средњи век*. Прев. Ј. Бабић. Београд.

Бранко Павловић. 1997. *Ерос и дијалектика*. Београд.

Јелена Пилиповић. 2005. *Орфејев век*. Београд – Панчево. Жан-Лик Марион. 2015. *Еротски феномен*. Нови Сад.

Јелена Пилиповић. 2016. „Дидона или о сновима. Преплет трагичког и епског жанровског модела у Енеиди“. *Антика и савремени свет данас. Зборник радова*, ур. Растко Васић, Снежана Ферјанчић, Светозар Бошков, Ксенија Марицки-Гађански. Београд; 290-301.

Јелена Пилиповић. 2014. „*Porta eburna* - Дијалог са Хомером као средство онтолошке игре у Вергилијевој *Енеиди*“. *Антика и савремени свет: тумачење антике*, гл.ур. Ксенија Марицки-Гађански. Београд; 307-316.

Бруно Снел. 2014. *Откривање духа у грчкој филозофији и књижевности*. Прев. Соња Васиљевић. Лозница.

Драган Стојановић. 1991. *О идили и срећи – хелиотропно лутање кроз сликарство Клода Лорена*. Сремски Карловци – Нови Сад.

Мирон Флашар. 1984. „Вергилије, наш савременик“. *Поља* 30/299: 27–34.

Веселин Чајкановић. 1930. *Вергилије и његови савременици*. Београд.

Thomas Hubbard. 2001. *The Pipes of Pan - Intertextuality and Literary Filiation in the Pastoral Tradition from Theocritus to Milton*. Ann Arbor.

Charles Martindale, ed. 1997. *The Cambridge Companion to Vergil*. Cambridge.

Richard Thomas. 2002. *Reading Virgil and His Texts. Studies in Intertextuality*. Ann Arbor.

Многе теме везане за овај курс обрађене су у облику видео предавања на Јутјуб каналу *Свет антике* -

<https://www.youtube.com/channel/UCHkuZDQoBZ5pdCEMGIzmY8A>